

Sygn. akt IV CSK 35/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku D. A.
przy uczestnictwie M. K. i D. U.
o zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 czerwca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania M. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 3 lipca 2013 r., sygn. akt XVI Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Uczestniczka M. K. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 3 lipca 2013 r., którym oddalona została jej apelacja od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 stycznia 2013 r. (1) uznającego za usprawiedliwione co do zasady żądanie zniesienia współwłasności oznaczonej zabudowanej nieruchomości przez ustanowienie odrębnej własności dwóch lokali w sposób pisany w wariantcie I opinii biegłego, czyniąc ją integralną częścią postanowienia, (2) upoważniającego wnioskodawczynię do wykonania tymczasowo na jej koszt określonych prac adaptacyjnych, mających na celu utworzenie samodzielnych lokali oraz (3) zakazującego M.K. czynienia wnioskodawczyni przeszkód w wykonaniu tych prac adaptacyjnych.

W odpowiedziach na skargę wnioskodawczyni oraz uczestniczka D.U. wносиły o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację jej wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie szczególny środek zaskarżenia w postaci skargi. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony w odniesieniu przynajmniej do jednej z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje. W art. 398⁴ § 2 k.p.c., stosowanym w związku z art. 13 § 2 k.p.c., przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że w sprawie występują - jej zdaniem - następujące istotne zagadnienie prawne dotyczące art. 211 k.c. w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jednolity: Dz. U. 2000 r. Nr 80 poz. 903 ze zm.):

1. czy w sprawach o zniesienie współwłasności poprzez ustanowienie odrębnej własności lokali dopuszczalne jest takie wyodrębnienie lokali mieszkalnych, które nie czyni zadość interesom wszystkich osób zgodnie z przypadającymi im udziałami w nieruchomości wspólnej, mimo że obiektywnie podział zaspokajający takie interesy jest możliwy, a jedynie nieco bardziej kosztowny?

2. czy dopuszczalny jest taki sposób zniesienia współwłasności poprzez ustanowienie odrębnej własności lokali, który *de facto* spowoduje konieczność sprzedaży przyznanego uczestnikowi lokalu celem spłaty innego uczestnika, w rzeczywistości zaprzeczając tym samym istocie podziału w naturze z uwzględnieniem interesów społeczno-gospodarczych wszystkich uczestników postępowania?

3. czy przesądzenie o możliwości zniesienia współwłasności poprzez ustanowienie odrębnej własności lokali, w taki sposób, że znacząco zwiększy się udział w nieruchomości (z 1/4 do 1/2) jednego z uczestników, przy pozbawieniu udziału w tej nieruchomości innego z uczestników, który to podział będzie

skutkował obowiązkiem spłaty, można uznać za pokrzywdzenie uczestnika, którego udział ulega zwiększeniu, gdy jego sytuacja majątkowa nie pozwoli na dokonanie spłaty bez konieczności sprzedaży całego lokalu uzyskanego w drodze zniesienia współwłasności?

4. czy pojęcie „przebudowa budynku prowadząca do zmiany jego charakteru z jednorodzinny na wielorodzinny” mieści się w zakresie pojęcia „roboty adaptacyjne czyniące zadość przesłance samodzielności lokali” użytego w art. 11 ustęp 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali?

5. czy przebudowa wymagająca pozwolenia na budowę może zostać uznana za roboty adaptacyjne w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali?

W ocenie Sądu Najwyższego powyższe przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej powinna stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Zagadnienia sformułowane przez skarżącą nie spełniają takich wymagań. W istocie sprowadzają się one bowiem do kwestionowania trafności przyjętego przez sąd sposobu podziału nieruchomości objętej współwłasnością.

Wbrew twierdzeniom skarżącej ich rozstrzygnięcie nie miałoby waloru uogólniającego, zatem pozbawione byłoby znaczenia dla innych podobnych spraw. Wywody skarżącej nawiązują zresztą do art. 623 k.p.c., którego skarżąca nie wskazuje ani we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, ani w podstawach skargi. Ustawowe przesłanki podziału w naturze na części odpowiadające wartością udziałom współwłaścicieli przepis ten oznacza jako „warunki do dokonania takiego podziału” oraz „uwzględnienie wszelkich okoliczności zgodnie z interesem społeczno-gospodarczym”. Ponadto przedstawione w skardze zagadnienia nie przystają do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, gdyż na tym etapie postępowania, zakończonym wydaniem postanowienia wstępnego orzekającym co do zasady zniesienia współwłasności, brak potrzeby i możliwości dokonywania ustaleń odnośnie do wartości mających powstać w przyszłości odrębnych lokali, osób którym wyodrębnione lokale miałyby być przyznane, oraz warunków i możliwości dokonania przez nie spłaty trzeciego współwłaściciela. Okoliczności te są ponadto istotne w zakresie stosowania art. 212 k.c., a nie art. 211 k.c., na który wskazuje skarżąca. Kwalifikacja niezbędnych robót jako prac adaptacyjnych, o których mowa w art. 11 ust. 2 ustawy o własności lokali oraz ustalenie, czy wymagają one uzyskania pozwolenia na budowę, związane jest nierozzerwalnie z okolicznościami faktycznymi występującymi w tej indywidualnej sprawie. Nie można ponadto nie zauważyć wewnętrznej sprzeczności wywodów skarżącej, zainteresowanej z jednej strony utworzeniem trzeciego samodzielnego lokalu na poddaszu zabytkowego jednorodzinnego budynku, z drugiej - kwestionującej możliwość wykonania tak znaczących robót budowlanych, jako wykraczających poza prace adaptacyjne.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wobec tego, że postanowienie wstępne nie jest orzeczeniem, które kończy postępowanie w danej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego pozostawiono sądowi, wydającemu wskazane postanowienie (art. 108 § 1 w zw. art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.).

